

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. július 28.

158. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hóra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos pett sorja 40 fillér.

Visszavándorlás.

As amerikai bevándorlási felügyelőség ez idei kimutatásai egy új tüneménytel kedveskednek az újságolvasó közönségnek. Megindult a visszavándorlás! A jelen év eddig lefolyt hónapjaiban az amerikajáró hajók sokkal nagyobb számban tettek le magyar honosokat Triestben és Fiumében mint egykoron Elislandon.

Sokan vannak, akik örömmel üdvözlük a dolgok ilyen fordulatát.

Pedig a magyar honosoknak ez a hanyatlomló visszaözönlése inkább sajnálatos, mint örvendetes jelenség. Azt bizonyítja ez, hogy a nép a maga tudatlanságában felült a kivándorlásra csábítóknak, anélkül, hogy számot vetett volna az adott körülményekkel.

Falvakként hajtják, terelik össze idehaza egyes vidékeken a műveletlen népet a jól fizetett kivándorlási ügynökök; könnyen érnek el hatást közöttük a gyors vagyonszerzés csillagtatásával s mikor odaérnek az illetők, akkor látják, hogy minden hely betelt s nap-nap után olvassuk a munkanélkül ott künn tengők panaszos s keservesen intő leveleit, hogy Amerika már nem az ígért földje.

Végre-valahára eljutottunk oda, hogy az élet iskolájában, ha a maga kárán, de tanult valamit a magyar. S ez az egy szerencse a szerencsétlenségben. Mert igen téves az a feltevés, hogy a kivándorlás nemzeti veszedelem. Sőt ellenkezőleg: igen nagy haszonnal járt, anyagilag úgy, mint szellemileg.

Mert aki olyan helyen lakik, ahol a kivándorlási láz nagyobb mérveket öltött, bizonyára tapasztalta, hogy a külvilág egymást licitálják, hogy melyik küld haza nagyobb összeget s a statisztika dolga kimutatni, hogy évente hány és hány ezer korona jött hazánkba a posta és a visszajöttük útján. Hát ez csak nem veszedelem.

Igen, ha úgy hagyná itt a hazát az illető, hogy soh'se lássa viszont, akkor nevezhetnők veszteségnek a kivándorlást, csak hogy ezt téves lenne hinnünk, mert kivéve azt az öt százalékot, mely teljesen letört ekzisztenciából s az olyanokból alakult, kiknek tulforró a talpuk alatt a hazai talaj, a többi 95 százalék kizárólag azzal a céllal megy ki, hogy pár év alatt nagyobb összeget takarítva meg, visszajön övéi közé s legtöbb esetben saját otthonát épít magának.

Ne féljünk hát, a magyar földnek meg van még a vonzó, a csatló ereje.

Nem ott van a baj, hogy annyi a kivándorló, hanem igenis abban, hogy hiányzik a népben a felvilágosultság, a tudás. Nem tudja, hogy vesztébe rohan, ha ma is kivándorlásra gondol, mert ma nehezebb Amerikában munkát kapni, mint idehaza.

Mert, amíg azt az istenadta népet úgy

lehet kezelni, mint ész- és tudás nélküli tömeget addig az aranyláz, az auri sacra fames mindig felülkerekedik a megfontoláson s a nép tudatlanságának áldozata lesz.

Nem törvény a kivándorlás csökkentésére, hanem műveltség kell a népnek, mert: „elvész a nép, mely tudomány nélkül való!”

Ha van valami, amitől ilyen körülmények közt tartauunk lehet, az a művelt s ügyeinket különben is nagy szeretettel figyelő nyugati kultúrnépek gunyja, amiért ilyen fejtelenség, ilyen kapkodás és tervszerületlenség nyilvánul meg ami dolgainkban.

Mert az már nemcsak a kenyérkereső nép dolga, hanem a nemzeti becsületé, hogy ez a nép ne falkaszámra hurcoltassék oda s vissza, hanem minden egyén, ki odaát boldogulni akar, legyen ura saját eszének és tetteinek, nem pedig csak kijátszható s megcsalható alany.

Hol maradnak a nép szellemi vezetői: a papok, tanítók s a többiek, kiket tanultságuk a köznép fölé emelt?

Miért nem tudnak hatni arra a népre, hogy idegen kísérletek tárgyává ne alacsonyítsa le magát, hanem tanuljon szorgalmas kitartó munkával biztos vagyont szerezni magának s ha a kényszerítés arra viszi, hogy kivándoroljon, vagyis helyesebben átránduljon, ahhoz is vigyen tudást magával, mert világos, hogy az a tutajos, vagy kubikos, ki e nemes mestersegeken kívül egyébhez sem ért, ott sem lehet szenátor, de gyári munkás sem.

Hogy Amerikában is a műveltség s a szaktudás fegyvereivel kell felvértezve lennie annak, aki nem akar az utolsó közt is utolsó lenni.

Nincs mit félnünk tehát oly nagyon a kivándorlástól s viszont a visszavándorlásnak sem örülhetünk feltétlenül, mert amennyit hoz a konyhára munkaerőben, annyit s még többet veszünk a kívülről jövő csengő koronáiban.

A nemzet jóléte az egyesek jólétében áll. Méltányos, hogy mindenkinek megadassék a lehetőség a jólét elérésére; de a művelt osztálynak a kötelessége ezenfelül kiemelni a népet a tudatlanság veszélyes ingoványából; de okosan s erélyesen, mert különben az ingovány őt magát is áldozatul követeli.

Cato, Róma nagy cenzora, Karthagóban járván belátta, hogy a béke évei alatt veszedelmesen megerősödött e város s attól fogva minden beszédét azzal végezte: továbbá pedig úgy ítélem, hogy Karthagót el kell pusztítaniunk.

Nekünk is van egy ilyen Karthagónk, mely állami életünkre, nemzeti előhaladásunkra folytonos veszedelem és kerékkötő gyanánt szolgál s ez: a tudatlanság. Töröljük el azt a

magyar föld színéről s akkor beszélhetünk a művelt nyugattal való versengésről, addig soha!

G. J.

Hajót, vagy lemondok!

Ezen a címen a „Népszava” a következőket írja a lapunkban kipattantott yachtvásárlásról:

Még a „Népszava” június 14-én megjelent számában irtuk meg azt a históriát, hogy Nákó gróf, a fiumei kormányzó olyan hajót akar vásárolni Angliában, amely alkalmas lesz arra, hogy a fiumei kikötőben reprezentálja a kormányzó tengeri hatalmát.

Az eddigi viselt hajója az „Előre” elromlott, megkopott, haza küldetik a Telektyerre. A kormányzónak új hajót kell szabatni Angliában, csinosat, drágát, olyan drágát, amit megbámulnak a fiumei cethalászok és az oda seregülő tengeri nagyhatalmak.

Megirtuk, hogy a vásárlás állami pénzből megy. A fiumei kormányzó hajószakértőkkel utazik Angliába, amely bizottság zsebrevágott már 10—20.000 koronát az utazási költségekre.

Ezt mind megirtuk június 14-én. A jól értesült polgári sajtó nem vett róla tudomást, hallgatott. Bezzeg, ir most róla, mert a hajóvásárlási üzletből majdnem a kormányzó lemondása került ki. A „Magyar Estilap” a fiumei „A Tengerpart” nyomán elmondja azt a históriát, amit június 14-iki számunkban elmond-tund.

Elmondja, hogy a bizottság csakugyan zsebrevágott 12.000 korona utiköltséget és kiment Angliába yachtot vásárolni. Ajánlatokat kaptak bőven, de Sztérényi József államtitkár bámulatravaló következetességgel minden ajánlatra azt táviratozta a bizottságnak, hogy viszszaautasítandó. A greenrocki kikötőbe szerelmes lett a bizottság egy pompás yachtra. Mindössze 300.000 koronáért szólták volna a magyar állam nyakába, de pénzt is követeltek, mert nem igen bíztak a vásároló urak üzleti komolyságában.

Nákó gróf a maga tárcájából lefoglalta a csinos hajót, mire megerősített Sztérényi sürgönye, hogy az ajánlatot vissza kell utasítani, a bizottság pedig szedje a sátorfáját és jöjjön haza, mert éppen elég volt a kormányzó teljesített angliai szórakozásból.

Nákó gróf hazaszaladt és legelső dolga volt Sztérényivel összeakasztani, aminek a vége az lett, hogy Nákó gróf állítólag b. adja a lemondását, mert ő nem hajlandó yacht nélkül kormányozni a quarnerói öblök hatalma alá eső részét. Most Wekerle Sándor próbálja kibékíteni az összeugrott hatalmasokat.

Erre a péntek délutáni híradásra még pénteken délután megjelent a cáfolat a félhivatalos „M. H.”-ban. A cáfolat csak annyiban cáfolat, hogy Sztérényi és Nákó nem kaptak össze és a lemondás még nem adódott be. Egyébként igaz, hogy a yacht-vásárló bizottság elvitt egy csomó pénzt, hogy a hajóért 300.000 koronát is fizet az állam és hogy ez üzlet csak azért nem ütődött nyelbe, mert Sztérényi és Nákó nem egyeztek meg.

Szóval a „M. H.” cáfolata mindenben megerősíti a mi június 14-iki híradásunkat. Nákó grófnak új hajó kell, mert e nélkül nem tudja kormányozni a fiumei öblöt, a cápát, a tengeri csigát.

A kormányzó ur passziójának a kielégítésére, a hajóvásárló-bizottság mulatozásaira vannak az államnak száz és száz ezrei, csak hát az urak

— ismervén egymást — nem akarnak egymás nélkül ilyen nagyobb üzleteket lebonyolítani. Ezért maradt el egyelőre a greenrocki üzlet, de hát ami késik, nem mulik.

A hajóvásárló-bizottság tehát hazajött, hogy újra kimehessen. Szórakozásnak, üzletnek ez is jó.

A „Népszava“ tehát szintén megerősíti a mi híradásunkat, amelyet nem lehet holmi kategórikus cáfolattal lerontani. Mindenkor az igazságot hirdetjük s megmaradunk a mellett, bármennyire is fáj ez a fiumei sajtójakaboknak.

A yachtvásárlás története is szóról-szóra az igazságot tárja fel, amit különben maga a kormányzó is kénytelen volt elismerni.

UJDONSÁGOK.

— **Házasság.** Spörer, Gábor a fiumei nyilvános raktárházak részvénytársaság tisztviselője eljegyezte Lauffer Erzsikét Vizvárról.

— **Halálos verekedés.** Az elmúlt éjjel a De la Ville szálló közelében egy munkásembert, aki békésen hazafelé tartott, többen botokkal megtámadták. A megtámadott ember kést rántott s azzal védekezett, miközben az egyik támadónak jobb oldalai tüdejébe szurt. A mentők szállították a kórházba. Állapota életveszélyes.

— **A kaució-ügy.** A kormányzó lájbszurnáljának főszerkesztője egy szellemi képeségeihez méltó hírecskét helyezett el tegnap a „Magyarország“ban, amelyben *A Tengerpart* ügyét is szóba hozza. A dologra semmi megjegyzésünk nem volna, ha tudomással nem bírnánk arról, hogy a kormányzó ur akkori félhivatalosa azt nyomatta a fejére, hogy *politikai napilap*. És ez meg is felelt a valóságnak. A kormányzó pénzén fenntartott újság politikailag minden nap. Politikai cikkeket közölt, egyszóval nem tagadta meg a címét. Csakhogy a kormányzó ur *nem tette le a kauciót a lap fennállása alatt s így jogtalanul bitortotta lapja a politikai napilap* címet. Hát a kormányzónak szabad?

— **Hozzászólás a „kioktatáshoz.“** A mai postával a következő levelet kaptuk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Tegnap este olvastam a „Fiumei Estilap“ piszkolódo vezércikkét és bár semmi közöm (mint vidéki, basaréti embernek) az önök között ülő „testvéri“ egyetértéshez, engedje meg, hogy egy kis megfigyelésemet önökkel közölhessem.

Szombaton délelőtt Abbáziából Fiuméba jöttem. Mielőtt a rendes hajóra szálltam volna, látom, hogy az árbócon a nagy cimerez lobogó van felhuzva. Megkérdezem egy fiumei ismerőstől, hogy mit jelentsen ez; hát az feleli, hogy a hajón van Nákó gróf is. No mondok, még én se mentem ilyen hajóval! Felemegyek a földéltre, hát egyszerre csak felmászik egy teljesen fehérbe öltözött valaki.

— Vajjon ki lehet ez? — kérdem fiumei barátomtól.

— Hát ez a Nákó — mondja ő.

— Hát ennek senkisémet köszön? kérdem én. — Köszön a fene, mondja a fiumei. Éppen meg akartam kérdezni, hogy hát mi a csudárét nem köszön ennek a nagy urnak senki, amikor szintén teljesen fehérben, de *levett tőkfedővel a kezében* és alázatos mosolylyal körülugrálta egy kövéres, cvikkeres alak.

— Hát ki ez az apportirozó, pincsi-kutya? — kérdem megint.

— Ez valami Zboray, a Nákó lájbszurnáljának a megírója.

No, mondok hát nem sűi ki ennek a nagy darab embernek a szeme a szegyéntől? Hiszen nálunk az ilyen — nyálót ki vernék a megyéből. Erre azt felelte talián barátom, hogy ebből él az ipse. No hát, kinek a pap, kinek a papné (nekem a lánya kell) guszpus dologa az ilyen, *de ha már valaki ilyen szennyes módon*

keresi meg a kenyérét, akkor ne tanítson másokat tisztességre. Huzzó be a farkát, mint ahogy elhallgatott Tóth Béla támadására. Hiszen ez a Zboray az a bizonyos dinnye a füben!!!

Hallom még, hogy Zboray meg Nákó többet ártnak itt a magyarságnak, mint az irredentizmus. No ez szép! Irásomat a szerkesztő ur ha akarja, kiadhatja.

Király Sándor. Basarét.

— **„Kioktatás.“** Ezen a címen a kormányzó fizetett Judása, mely nem harminc ezüsti pénzért, hanem az adófizetők filléreiből kiperéselt súlyos ezresekért árulja el napról-napra a fiumei magyarság ügyét, szombati számában 8 előfizetőjének és 13 olvasójának elmondja „véleményét“ a tisztességes és tisztességtelen sajtóról. Amultunk, bámultunk a vakmerőségen, amelylyel ezek a megfizetett kirtartottak ennek a lapnak hasábjain, melynek minden sora meg van vásárolva, ítéletet mernek mondani a sajtóról! De azután eszünkbe jutott a „Korbács“ és nem csodálkoztunk többé. Garai Manó, a hírhedt lap szerkesztője, mellesleg mondvá, Szerényiből 48 óra alatt préselt ki 3000 koronát, Nákóból pedig az installációja alkalmával 48 másodperc alatt 2000 koronát szintén a tisztességes és tisztességtelen sajtóról, cikkezett lapja egyik számában, persze azzal a számítással, hogy őt az előbbi kategóriába sorozza majd a közönség hiszékenyebb része. Hát annyira Frimm-növendékeknek ne tartsa a *Voce* testvérlapja a helybeli magyarságot, hogy ez lépre megy az ilyen és hasonló parasztfogásoknak.

A szubvención hízó és elősködő nagyképűek nem ismerik eléggé a fiumei magyarságot, melyet csak rövid ideje „boldogitanak“ jelenlétükkel. Itt rába adják be a felülről diktált maszlagokat, akár dinnye-lére feleresztve akár nagybecskerekéi mucsai szellemességekkel spekulve. Fiumének minden vidéki városnál intelligensebb magyarsága meg tudja önállóan konstruálni a maga véleményét és nem szorult s nem is fog a jövőben sem szorulni a megvásároltak és megfizetettek „kioktatására.“

— **Tűz egy Adria gőzösn.** Az Adria hajóstársaság „Báró Fejérvár“ gőzösnén Fiuméből Braziliába menet tűz támadt, amely pusztulással fenyegette az egész hajót. A tűz e hó 18-án az I. számú tárbán keletkezett. Több órai erős munka után sikerült a tüzet eloltani. A kárt még nem állapították meg. A „Báró Fejérvár“ e hó 21-én érkezett Maltába, ahol az esetről jelentést tett.

— **Sajtóhiba.** A legutóbbi vasárnapi levél második részében, amely a délvidékieknek a fiumeiekhez való viszonyát vázolta, zavaró sajtóhiba csuszott. A sajtóhibával így szólt a mondat: A délvidék tud rajongani, lelkesedni, akár a provanceiak, akiket *Dante* olyan szépen festett le regényeinek alakjaiban. *Dante* helyett *Daudet*, a francia író értendő, amit egyébiránt az olvasó könnyen megsejthet, mert az említett levél azután a trasconiak Tartarin hőseit emlegeti.

— **Az „Atlantica“ gőzösei.** Illtéken hejyról közlik velünk, hogy az a hír, amely az Atlantica hajóstársaság gőzöseinek a leszereléséről szólt, tévedésen alapulhat, mert a társaság valamennyi gőzöse utban van, sőt még a bérelt hajók is el vannak látva rakományyal. A „Kossuth Ferenc“ gőzös most érkezett szénrakományyal Fiuméba s itt parancsnokot cserél. Új parancsnoka *Rákos Imre* tengerészkapitány lesz, aki eddig a társaság „Szerényi“ gőzösnének volt a parancsnoka.

— **A kivándorlók pénze.** Hivatalos közlés szerint a Zotti és Társa newyorki bankház (Newyork, 108. Greenwich-Street) ellen megnyitották a csődjelárást. E cégnek Pittsburgban és Chicagóban voltak fióküzletei s főleg a kivándorlók pénzeinek elhelyezésével és hazaküldésével foglalkozott. Az utóbbi időben a bank fizetési zavarokkal küzdött s Amerikában átvett pénzüsszegek ki nem fizetése miatt Európából számos följelentés érkezett ellene. A belügyminiszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez körendeletet intézett, hogy ezt hozzák azonnal a nagyközönség tudomására és figyelmeztessék a netalán károsultakat, hogy a newyorki cs. és kir. főkonzulátus a csődhitelezők érdekében csak úgy járhat el, ha az igénybejelentést a csődhitelező sajátkezűleg aláírta, aláírását pedig az Egyesült Államoknak Magyarországon székülő valamelyik konzula hiteltelítette.

— **Az „Istriano“-n történt baleset.** Fodor Dezső, 21 éves siklósi születésű magánhivatalnok, ki a minap az „Istriano“ kormánykészülék mellé feküdt és majdnem szerencsétlenül járt, tegnap elhagyta a helybeli kórházat, hová baleset után vitték. Fodor ma felkereste szerkesztőségünket és annak a közzétételére kért fel bennünket, hogy nem felel meg a ténynek az, hogy ő nála nem találtak pénzt s hogy ő ingyen akarta volna az utat a hajón megtenni. Ez a szándék teljesen távol állt tőle és volt is nála elegendő pénz. A hajó hátsó fedélzetén uralkodó sötétségben nem látta milyen veszdelmes helyre fekszik s így történt meg vele a baj.

— **A közönség köréből.** Felkértünk az alábbi sorok közlésére:

Tisztelt Szerkesztő Uram!

Tudomásom lévén arról, hogy *A Tengerpart* a közönségnek és a közönségért íródik, ez uton fordulok a Magyar-Horvát hajóstársaság igazgatóságához. Természetesen a fiume-abbaziai járatokról van szó. Vasárnap rendszeren tout Fiume kimegy a szomszédos üdülőhelyre. A hajók csak úgy ontják az utasokat, mert mindenki egy kis árnyék után áhitozik. Az utasok, akiket a délutáni hajók kivisznek, nagyrészt ott maradnak az utolsó hajó indulásáig. Képzeltető ezután az életveszélyes tolongás. A kis szalongozókra megegyeszer annyi embert bocsátanak fel, mint amennyinek hely jut.

A Magyar-Horvát hajóstársaság erre való tekintettel *vasárnap este* kivételesen két hajót is indíthatna fél 11 órakor Abbáziából. Így azután kényelmesen térhetne haza mindenki, nem lenne többé ok a panasza. Soraim szíves közlését kérve maradtam tisztelője S. J.

— **Fenicse színház.** Ma este a messzinai társaság Gorki „Ellenségek“ című színművét ismétli meg.

— **Turbinás gőzhajó.** Az Egyptian Mail Steamship Co. a glasgowi Fairfield gyárban „Heliopolis“ névvel gőzturbinás hajót építettett amely testvérhajójával a „Cairo“-val a Marseille és Alexandria közötti személy és postaforalmat lesz hivatva lebonyolítani.

A Heliopolis 3 propelleres rendes Parsons turbinás gőzös; a középső propellert a magasnyomású, a szélső propellereket pedig egy-egy alacsony és egy-egy hátrafelé működő turbina hajtja. Az alacsony nyomású turbinák kondenzátorral állanak kapcsolatban.

A gépházban a hajóturbinákon kívűl egyéb mellékgépek is fel vannak állítva és pedig: három gép a villamos világításához szükséges áramot termeli, három szénsavas jéggép, azonkívül különféle szivattyúk.

— **A torpedógyár tenger alatt járó hajója.** A fiumei Whitehead torpedógyár hosszas kísérletezés után, a mai kedvetleges tengeralatti járó hajókhoz viszonyítva, aránylag tökéletes vizalatt járó hajómodellt készített. A torpedógyár az érdekes a Magyarországon eddig még teljesen ismeretlen kísérleteket titokban végezte. Annyit azonban mégis sikerült megtudni, hogy a tengeralatti járó hajóit a gyártelep egy félreeső helyére, még a gyár többi munkásai elől is elzárt épületben építik. A tengeralatti járó hajó építése, melyre *Taverner B. György* mérnök ügyel, olyan előrehaladott állapotban van, hogy nemsokára meg fogja tenni első vizalatti útját. Kiszivárgott hírek szerint az első Magyarországon készült tengeralatti járó hajót a magyar-csiztrák haditengerészet rendelte meg.

— **Olasz viszálykodás.** Ausztria nemzetiségei és szomszédai nem egyszer harcban állnak egymással. Alig mulik el nap nagyobb, véres tüntetések nélkül. Pénteken két városban is volt egyszerre véres összetűzés. *Aussigban* a csehek és németek verekedtek össze, míg *Trentóban* az olaszok és németek támadtak egymásra. Amott a csehek a Beseda előtt gyülekeztek és német-nyalázó dalokat énekeltek, majd bottal és késsel támadtak rájuk. Valóságos csata fejlődött ki, amelyben *hat németet késsel megsebesítettek.* A késelők közül több embert elfogtak.

Trentóban a német diákok szokásos bucsulakomája alkalmával százötven olasz gimnáziumi és polgári iskolát tanuló kezdett verekedést. Az olaszok be akartak hatolni abba a helyiségbe, ahol a lakoma folyt. Szidták a németeket, sőt néhányat meg is veriek. Az olasz tanulókat, akiknek száma közben háromszázra növekedett, a rendőrök szorították vissza és többeket elfogtak. A tüntetés éjfélig tartott.

— **Fiumei tolvaj Pólában.** A pólai rendőrség a finmei rendőrség megkeresésére letartóztatta Corrado -ntal 31 éves fiumei egyént, aki lopást követett el. A tolvaj a napokban Fiuméba szállítják.

— **Abbáziából jelentik lapunknak:** A fürdővendékek száma erősen növekedik. 1907. szeptember 1-től 1908. július 22-ig a fürdővendégek száma 28153 volt. Július 16-tól július 22-ig 1058 vendég érkezett Abbáziába, ahol ez idő szerint 3384 vendég időzik.

— **Az osztrák Lloyd és a cukor szállítványok.** Az Osztrák Lloyd-társaság a cukorkiviteli cégek részvételével értekezletet tartott, amelyen az ez évi cukorfuvardíjak tekintetében állapodtak meg. Elhatározták, hogy a levantei viszonylatokra nézve a jelen évre szeptember 1-re bejelentett refakciókat megújítani nem fogják. Ehelyett az Osztrák Lloyd-társaság formális ígéretet tett, hogy az esekre, midőn a cukorkiviteli érdekek azt megkívánják, különleges tarifa-kedvezményeket fog engedélyezni, melyeket az összes külföldi szállítók igénybe vehetnek.

— **Hadihajók elárverése** Portsmouthban a napokban érdekes árverés volt: a „Dreadnought” nevű forgalmon kívül helyezett oceánjáró gőzöst „ütötték” a hajót, melyet 1859-ben bocsátottak vízre, 10.820 tonnát nyom. Dacára, hogy csak a vasszerkezetét használhatják fel, mégis 460.000 koroánért kelt el az árverésen. Eladták még ezenkívül az „Orentes” meg a „Collingwood” nevű hadihajókat is.

— **Felolvasás.** F. hó 29-én szerdán este 8 órakor a Via Fiumaràn levő munkások egyesülete helyiségében érdekes felolvasás lesz. Az érdeklődőket ezennel is meghívjuk. Belépő díj nincs.

— **A Forgalmi bank alapítása.** Promontoron nagyszabású borközpont fog létesülni, mely az ország bormelóinek a leraktározandó borkészletekre előlegeket fog adni. A promontori központon kívül az ország fontosabb bormelőlő pontjain tíz fiókot is fog nyitni a vállalat, melyek a központhoz hasonló feltételek mellett raktározzák majd be a borokat és adnak rájuk kölcsönöket. Ezenkívül tartozik a vállalat évenként 150.000 hektoliter bort exportálni, melynek egy része a vámkülföldön találjon elhelyezést. A vállalat köteles továbbá a vámkülföldön, tizenkét helyen borkraktárt létesíteni. A társaság a beraktározott borokra kölcsönt ad, másfél százalékkal a kamatláb fölött. Ezenkívül joga van varrásokat is kibocsátani. Tartozik továbbá a termelőknek olcsó díjak fejében hordókat is kölcsönadni. Mind-ezért a kötelezettségért a vállalat kap a kormánytól évenként 350.000 korona szubvenciót. Ugy halljuk, hogy az érdekes és jelentékeny hasznosító vállalatra a koncessziót a helybeli Forgalmi Bank Részvénytársaság által alapított „Vinea” magyar bormelőlő és kereskedelmi részvénytársaság fogja megkapni, mely 1905-ben alakult meg Budapesten 1.750.000 korona alaptőkével. Hogy az új intézmény becsületesen betartja-e a vállalt kötelezettségeket, arra egy kinevezetendő borbiztos fog ügyelni, aki, mint „borörsem” valószínűen — amíg csak birni fogja, — teljesíteni is fogja kötelezettségét.

Távirat ◀▶ Telefon.

Elhunyt festőművész.

BUDAPEST, jul. 27. *Bálint* Béla, az ismert kiváló festőművész ma a főváros egyik kórházában elhunyt.

A zugbankárok szabadlában.

BUDAPEST, jul. 27. A budapesti büntető törvényszék vádtanácsa elrendelte a letartóztatott zugbankáro! szabadlára helyezését. Az ügyész a határozat ellen fölébkezett.

Az alkotmányos Törökország.

KONSTANTINÁPOLY, jul. 27. Az alkotmány kihirdetési óriási lelkesedést keltett. Rendzavarás sehol sem történt. Janinában az ifjú törökök elfoglalták a székházat.

A görög király utja.

ATHÉN, jul. 27. *György* görög király Velencébe utazott, ahonnan Aix les Bainsba megy.

Vasuti szerencsétlenség.

MÁRAMAROSSZIGET, jul. 27. Az Ökörmezőről Gaiiciába indult személyvonat összeütközött egy teservonattal. Több kocsi összezúzódott. Öt utas megsebesült. A szerencsétlenséget hibás váltoállítás okozta. Két vasutat a szolgálat alól fölfüggesztettek.

Elítelt szocialisták.

ARAD, jul. 27. Az aradi törvényszék az itteni szocialista párt két vezérét, *Világi* Istvánt 6 hónapi, *Barta* Ferenc tükárt egy évi fogházzal ítélte társadalmi rend ellen való izgatás miatt.

Halál a fiumei gyorsvonaton.

KELENFÖLD, jul. 27. *Blayer* Gyula fődbirtokos a fiumei gyorsvonaton hirtelen rosszul lett és meghalt.

Az igazságügyi miniszter Karlócán.

KARLÓCA, jul. 27. Günther Antal igazságügyi miniszter Karlócára érkezett, hogy itt mint királyi biztos, a pátriárka választáson jelen legyen. A miniszter nagy ünnepséggel fogadták. A város lobogó díszben. A környékről igen sok szerb, köztük a szerb püspökök ide érkeztek. Péterváradról dísz század jött Karlócára.

Az olimpiai bajnokok itthon.

BUDAPEST, jul. 27. A ma éjeli gyorsvonattal érkeztek haza a londoni olimpiai verseny magyar bajnokai *Fax* Jenő és *Weisz* Rikárd. A sportegyesületek nagy óvációban részesítették őket.

Forgalmi szünetelés.

BUDAPEST, jul. 27. Az államvasutak igazgatósága közli, hogy a felhőszakadás miatt a bikszádi vonalon a pálya megrongálása miatt öt napra beszüntete a forgalmat.

Hajóstársaságok értekezlete.

ROMA, jul. 27. A „Tribuna” párisi jelentés alapján közli, hogy augusztus 17-én tartják meg Párisban azt a nemzetközi hajózási konferenciát, amelyen az összes a Földközi tengeren érdekelte hajóstársaságok vesznek részt.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Velence

Elsőrangú Maison Meublé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: *Dr. Janovitz* Guido orvostudor.

Rendelés a villában d. e. II—12 és d. u. 3—4 órákor.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapary

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai márciusi s dupla malátásör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtleníti. Elarusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 hazhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz. A Tengerpart nyomdája.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknént kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. — Kezdeté 9 órákor.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujjonnan érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermekek-különlegességek. Panama-kalapok.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskakban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkeskedi k.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított
és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE

CIRKVENICÁBAN

Kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet
nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fő-
vényü tengeri fürdő, saját tehenészet,
jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitünő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasut mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D' Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villamos világítási, villámhárító, telefon és villamos-csengő berendezések.

Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

A fiumei közönség és az
idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládákból érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládákból

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fü-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Dr. Krisković Vladimir

fogorvosi műterme

FIUME,

Via del Porto I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák bete-
vésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8—12

és d. u. 2—6 óraker.

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra át-
veszek. Olcsó havi előfizetés ellenében
rendben tartom az egész ruhakészletet. 30
éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

H. Schönberg fertiszabó.

**Első fiumei magyar
szobafestő és fénymázoló.**

Vállal minden e szakmába vágó mun-
kát a legutányosabb árak mellett. Szigorú
pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD
és olcsón tisztít s javít szakszerűen
férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME

Fiumara, a susáki hid mellett.

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón
ad el férfi- női- és gyermek cipőket
Szekulesz Sándor japán és kínai áruházzal

FIUME, Via Alessandrina I.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent
eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

☞ „A TENGERPART” minden hirdetése eredményes jár. ☜

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg
népszerűségét és olvasottságát.